

תוספת מס' 1.

לעתון הרשמי גליון 793 מיום 7 ביולי, 1938.

פקודת כריית השמן. ביטול תשיב 332

מס' 25 לש' 1938.

פקודה המסדירה את כריית השמן.

הנציב העליון לפלשתינה (א"י) מחוקק בזה בעצתה של המועצה הפלשתינאית (א"י) לאמור:—

חלק א.

ענינים כלליים.

1. פקודה זו תקרא פקודת כריית השמן, 1938, ויהא לה תוקף החל מן היום השם הקצר. הראשון בספטמבר, 1938.

2. בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים שבצדם:— פירוש.

„מפקח“ פירושו המפקח על מכרות השמן והוא כולל כל אדם שנתמנה כדין למלא את מקומו;

„מקום היסטורי“ כולל כל מקום שהוכרו ככך בהתאם להוראות כל פקודה הקובעת הוראות לפיקוח על העתיקות, והנהגת מזמן לזמן;

„מקום קדוש“ כולל כל מקום קדוש, בנין או מקום דתי המסור לפקוחו של כל מוסד דתי בהתאם להוראות סעיף 14 מן המנדט לפלשתינה (א"י);

„קרקע“ כוללת כל סוגי קרקע הכלולים בחוק הקרקעות העותומני וכן כל מימי החוף ומימי נהרות ואגמים;

„שמן“ כולל כל מיני שמנים מינרליים וגו טבעי;

„מכרה שמן“ כולל באר שמן.

„קרקעות צבוריות“ פירושן כל אותן הקרקעות בפלשתינה (א"י),

הכפופות למרותה של ממשלת פלשתינה (א"י) בתוקף אמנה, ברית, הסכם,

או מכוח ירושה וכל אותן הקרקעות שנרכשו או שהממשלה תרכשן לשירות

הצבור או לכל צורך אחר;

„לכרות“ כולל את כל הפעולות שיש בהן צורך מספיק להפקת שמן ולהעלאתו אל פני היבשה והובלתו לצורך זיקוק או החסנה;

„לחפש“ כולל את כל הפעולות הקשורות בחיפוש שמן ואשר יש בהן צורך מספיק כדי לאפשר לו למחפש לבדוק עד לאיזו מדה נושאת הקרקע שמן בחובה, והן כוללות קדיחת בארות;

3. אסור לשום אדם לחפש שמן או לכרות שמן, אלא אם כן הוא בעל רשיון לחיפוש שמן או חוזה חכירה לכרית שמן שניתן לו בהתאם להוראות פקודה זו ולתקנות שנקבעו על פיה.

הצורך ברשיונות
ובחוזי חכירה
עפ"י פקודה זו.

4. לאנשים דלקמן לא תהא הזכות לחפש או לכרות שמן ואסור ליתן להם רשיון או חוזה חכירה ואסור להם להיות בעלים לרשיון או חוזה חכירה, עפ"י פקודה זו —

אנשים שאין
ליתן להם רשיונות
או חוזי חכירה.

(א) מי שלא מלאו לו שמונה עשרה שנה; או

(ב) מי שאין בידו להוכיח בצורה המניחה את הדעת כי יש לו כסף או אשראי די הצורך לאפשר לו לשלם את ההוצאות אשר יש יסוד להניח כי יצטרך להוציאן וכן את הפיצויים שיצטרך לשלם מחמת שהוא בעל הרשיון או חוזה החכירה, או

(ג) כל שאין לו או שאין ברשותו הידיעות הטכניות והמומחיות הטכנית הדרושה כדי לקיים את ההתחייבויות והתנאים של אותו רשיון או אותו חוזה חכירה; או

(ד) כל אדם המשמש באותה שעה בשירות ממשלת פלשתינה (א"י).

כל רשיון או חוזה חכירה שנראה מתוכם כי ניתנו מכוח פקודה זו לכל אדם שאסור לתיתם לו כאמור לציל, או שהם נמצאים ברשותו של אדם כזה, יהיו בטלים ומבוטלים.

5. לנציב העליון במועצתו תהא הסמכות להתקין תקנות לצורך ביצוען של הוראות הפקודה הזאת, וביחוד (אך בלי לפגוע בכללותן של סמכויות אלה) כדי לקבוע:—

הסמכות להתקין
תקנות.

(א) את האופן שבו מותר ליתן רשיונות או חוזי חכירה עפ"י פקודה זו;

(ב) את התשלומים, דמי החכירה ודמי הזכות שיש לשלם בעד הרשיונות. חוזי החכירה ושאר דברים בהתאם להוראות פקודה זו;

(ג) הסדרתן של הפעולות לכרית שמן בצורה שיש בה מן הבטחון, סמכויותיהם וחובותיהם של מפקחים, ביוב, מניעת הזדהמות הקרקע והמים ותקון הקרקע לאחר הונחתה;

(ד) הזכויות, החובות וההתחייבויות של בעלי רשיונות וחוזי חכירה עפ"י פקודה זו לרבות הוראה הקובעת כי חלק מכל השמן שייוצר יהא מזוקק בפלשתינה (א"י);

(ה) שימור זכויות המים;

בתנאי שהתקנות שבתוספת לפקודה זו תהיינה נוהגות עד שתשויינה או תבוטלנה בתקנות כאלה.

יש לפרסם בעתה
הרשמי את דבר
מתן רשיונות או
העברתם וכו'.

6. כשנותנין רשיון או חוזה חכירה עפ"י פקודה זו או כשמסתלקין מהם או מעבירין אותם, יש לפרסם בהקדם האפשרי בעתון הרשמי מודעה על כך ולציין בה את שם בעל הרשיון או החוכר או מקבל ההעברה, וכן את מקום השטח הנוגע בדבר.

רישום.

7.—(1) כל רשיון לחיפוש שמן או חוזה חכירה לכרית שמן שניתנו בתוקף פקודה זו או על פיה וכל מסמך שעל פיו מעבירין את הזכויות או חלק מן הזכויות שניתנו עפ"י אותו רשיון או אותו חוזה חכירה, או מותרים עליהן או ממזגין אותן או נוהגין עמהן בדרך אחרת, יהיו טעונים רישום בפנקסים המתאימים שיתנהלו לתכלית זו ע"י מפקח אגף המכרות של ממשלת פלשתינה (א"י) ואם לא הוגשו לו לרישום במשך חודש ימים מתאריכם או במשך אותה תקופה נוספת שיקבע המפקח, ושלא תהא יתרה על ששה חדשים, יהיו בטלים ומבוטלים.

(2) הפנקס, שבאגף המכרות יהיה פתוח לצבור לעיון בתשלום המס הקבוע.

(3) כשרושמין מסמך עפ"י סעיף זה ישלם האיש הרושם אותו את המס הקבוע ויקבל תעודת רישום.

(4) כל מסמך הטעון רישום באגף המכרות כאמור לעיל, דינו כדין מסמך שרישמו חובה עפ"י כל פקודה הנוהגת אותה שעה בענין רישום מסמכים השייכים להעברת קרקע, והוא יירשם איפוא גם במשרד ספרי האחוזה.

מינוי מפקח על
מכרות השמן.

8.—(1) הנציב העליון רשאי למנות פקיד שיכונה בתואר מפקח על מכרות השמן (הקרוי בפקודה זו „המפקח“) ופקידים אחרים שיהיה צורך בהם כדי לבצע את הוראות הפקודה הזאת. עד למינויו של פקיד כזה ישמש כמפקח על מכרות השמן אותו אדם המשמש באותה שעה כמפקח על המכרות עפ"י פקודת המכרות או עפ"י כל פקודת מכרות אחרת הנוהגת באותה שעה.

פרק צד.

(2) אם יצוה הנציב העליון, אפשר לצרף את משרתו של מפקח מכרות השמן למשרה אחרת בשירות ממשלת פלשתינה (א"י).

(3) לא המפקח ולא שום פקיד שנתמנה עפ"י פקודה זו לא יהיו אחראים אחריות אישית לכל מעשה שעשו אותו בתום לב במילוי תפקידיהם.

סמכות לסגור
אזורים בפני
פעולות חיפוש.

9.—(1) מותר לנציב העליון להכריז במודעה שיפרסם בעתון הרשמי כל אזור שאין בגינו כל רשיון חיפוש קיים או בר תוקף כאזור סגור בפני חיפושים לשמן אם למשך זמן מסויים שיפורש במודעה ואם ללא הגבלה בזמן.

ארסות האסורות
בחיפוש או
בכרית.

(2) שום רשיון לחיפוש שמן או חוזה לכרית שמן לא יתיר לבעליו ואין לראותו כאילו הוא מתיר לבעליו לחפש או לכרות בתוך המקומות דלקמן:—

(א) בכל אזור שיש בו מקום קדוש, או המצוי בתוך תחום של מאה מטר הימנו, אלא בהסכמת המוסד הדתי שהפיקוח עליו מסור בידו; או

(ב) בכל אזור שיש בו מקום היסטורי או הנמצא בתוך תחום של מאה מטר הימנו, אלא בהסכמת מנהל מחלקת העתיקות.

(3) נתעוררה שאלה אם איוו קרקע מסויימת יוצאת מכלל סעיף זה, ועד לאיוו מדה היא יוצאת מכלל סעיף זה, מעבירין אותה לנציב העליון, והחלטתו של הנציב העליון תהא סופית.

10. כל רשיון לחיפוש שמן או חכירה לכרית שמן יהיו משתמעים מתוכם הדברים הבאים:

תנאים בע"מ
פיצויים המשתמעים
מתוך רשיונות
חיפוש או
חכירות כרית.

(א) התחייבות מצד בעל הרשיון או חוזה החכירה לשלם פיצויים לכל בעל או מחזיק של פני הקרקע הכלולה באותו רשיון או חוזה חכירה ושל קרקע הסמוכה לה בעד כל היזק שנגרם אגב חיפוש או כריה לכל זכויות שעל פני השטח שנוצרו לפני מתן הרשיון או חוזה החכירה או לאחר מכן; וכשהנציב העליון סבור כי החיפוש או הכריה עשויים לגרום היזק כזה, רשאי הוא לפני שינתן הרשיון או חוזה החכירה לדרוש מן המבקש ליתן בטחון נגד היזק, אם בצורת השלשת פקדון או בצורה אחרת, כפי שימצא לנכון; ומשניתן הבטחון, לא תהא לבעל או למחזיק הזכות לעצור את פעולת החיפוש או הכריה ע"י הגשת תביעה או בצורה אחרת;

(ב) שמירה על כל הסמכויות של הנציב העליון לעלות על אותן הקרקעות ולתת לאיזה אדם או לכמה בני אדם את הרשות לעלות על אותן קרקעות לכל תכלית שהיא, פרט לתכלית שלשמה ניתנו הרשיון או חוזה החכירה, ובפרט (ומבלי לצמצם במאומה את הסמכות הכללית הזאת ואת הרשות הזאת) לבנות או להקים על פני אותן הקרקעות, דרכן או ממעל להן, את כל אותם הדרכים, החשמליות, מסלות הברזל, קוי הטלגרף וקוי טלפון, מפעלי חשמל ומיסדרים חשמליים לרבות קוים עיליים וקוים שמתחת לקרקע וצנורות, שיראו צורך בהם לכל מטרה שהיא, ולקבל מן הקרקע הכלולה באותו רשיון או באותו חוזה חכירה את כל אותם האבנים, העצים או החמרים האחרים שיהיו נחוצים ודרושים לצורך בניתם או תקונם או החזקתם של אותם הדרכים, החשמליות, מסלות ברזל, קוי טלגרף וקוי טלפון, מפעלים ומיסדר לרבות קוים עיליים וקוים שמתחת לקרקע, כבלי חשמל, כבלים וצנורות או לכל צורך אחר, ולעבור ולחזור ולעבור על פני אותן הקרקעות או באותם הדרכים, החשמליות, מסלות הברזל וקוי הצנור לכל צורך שהוא בכל עת שיתעורר הצורך בכך ובהתחשב עם הנחה בדמי השכירות או עם תשלום סכום פצויים, שייקבעו בדרך הסכם או בדרך בוררות בצורה הקבועה, כשאין הצדדים באים לכלל הסכם בענין;

(ג) ההתחייבות מצד בעל הרשיון או חוזה החכירה לשחרר את הנציב העליון ואת כל פקיד מפקידי הממשלה מכל משפט, תביעה ודרישה מכל מין שהוא שיובאו ע"י איזה אדם שהוא בגין כל נזק שיגרם לרכושו ע"י אותו בעל רשיון או חוזה חכירה תוך כדי השמוש בסמכויות המסורות לו באותו רשיון או חוזה חכירה, ומכל הוצאות משפט ומכל הוצאות אחרות הכרוכות בכך;

11. בשעת חירום חמורה (ועל קיומה יהא הנציב העליון השופט היחידי), תהא לממשלת פלשתינה (א"י), לצורך הגנת האינטרסים של פלשתינה (א"י), זכות בכורה לקנות במחיר מוסכם או הוגן, את כל השמן הבלתי מעובד שנוצל עפ"י כל חוזה חכירה שניתן עפ"י הפקודה ושל כל הפרודוקטים שלו ולקבל את הפיקוח על המפעל שהוקם עפ"י אותו חוזה חכירה, בהתחשב עם התנאים וההוראות בענין פיצויים שייקבעו בתקנות שיתקינו עפ"י פקודה זו.

זכות בכורה
לממשלה בשעת
חירום בארץ.

סמכותו של
הנציב העליון
לפטור ממסים.

12. לנציב העליון תהא הסמכות לעשות את הדברים דלקמן, בלי לפגוע בשום סמכות מן הסמכויות המסורות לו עפ"י הוראות כל פקודה אחרת או כל הוראות אחרות, ורשאי הוא לשמש בסמכויות אלה בכלל עפ"י תקנות שתקבענה עפ"י פקודה זו או במקרים מיוחדים עפ"י הסכם מפורש בכל רשיון או חוזה חכירה שניתנו עפ"י פקודה זו:—

(א) לפטור ממסי מכס או ממסים אחרים בקשר עם הבאתם לארץ של כל מין נפט, שמן דלק, שמן גאז, קירוסין ושאר מיני חמרי דלק וכל מיני סחורה, ציוד, חמרים, ושאר דברים שיהיו צריכים בשביל הפעולות עפ"י אותו רשיון או חוזה חכירה, לרבות כל הציוד למשרדים, לבתים, לבתי-חולים ולשאר בנינים, אך לא הדברים והחמרים שהובאו ע"י בעל הרשיון או חוזה החכירה או ע"י עובדיו לשמושם האישי בלבד;

(ב) לפטור ממס הכנסה או מכל מס אחר הנוהג באותה שעה בפלשתינה (א"י), כל הון, מכונות, בנינים ורוחים הכלולים באותו רשיון או חוזה חכירה או הנובעים ממנו, בין שיעשו סידורים לתשלום חד פעמי של המסים ע"י בעל הרשיון או החוכר ובין שלא נעשו סידורים כאלה.

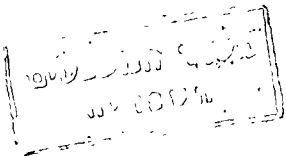
פיטורים כאלה יוכלו להיות חלקיים או שלמים ואפשר לתתם לכל משך זמן תקפו של הרשיון או חוזה החכירה, או לתקופה פחותה מזו.

רכישה באונס
של זכויות פרטיות
על פני הקרקע.

13.—(1) כל אימת שקרקע השייכת לרשות או לאדם, ולא לממשלת פלשתינה (א"י), או המוחזקת על ידם בצורה חוקית, צריכה, לדעת המפקח, לשמש לצורך מפעל לכרית שמן או שהיא צריכה להיכלל ברשיון לחיפוש שמן או בחוזה לכרית שמן או בחוזה חכירה של פני הקרקע או שהיא קרקע הדרושה לכל מפעל שצריכים לו בכרית שמן (הקרוי בסעיף זה „לצורך כרית שמן“), ובעל הקרקע או המחזיק בה מסרב למכור את הקרקע או ליתן את הרשיון או את חוזה החכירה, או שאינו מוכן למכרה או ליתן את הרשיון אלא בתנאים אשר לדעת המפקח, אינם הוגנים, רשאי הנציב העליון להפקיע את הקרקע בשם בעל הרשיון לחיפוש שמן או חוזה החכירה לכרית שמן בכל מקרה שבו היא „הצורך לכרית שמן“ מונע לעולמים את החזרת פני הקרקע למצב שבו היתה הקרקע בזמן שהיתה דרושה לצורך כרית שמן, לאחר שישלם בעל הרשיון או החוכר את המחיר אשר, באין הסכם, ייקבע ע"י בוררות באופן הקבוע; והיה אם הצורך לכרית שמן לא ימנע לעולמים את החזרת פני הקרקע לקדמותם, רשאי הנציב העליון ליתן רשיון או חוזה חכירה על אותה קרקע בלא הסכמת הבעל או המחזיקים לאחר שישלם בעל החוזה או החוכר את דמי החכירה אשר ייקבעו, באין הסכם, בדרך בוררות באופן הקבוע.

בתנאי, כי בהשתמש הנציב העליון בסמכויות הנ"ל, כולן או מקצתן, לכל צורך של כרית שמן, הרשות בידו לדרוש כי יעמידו לרשותם של בעלי רשויות לחיפוש שמן או חוזה חכירה לכרית שמן, פרט לאלה הרוכשים זכויות של פני קרקע עפ"י סעיף זה למטרה הנ"ל, את זכות השמוש וההנאה במפעל שהוקם עקב הצורך לכרית שמן, לפי תנאים אשר ייקבעו, באין הסכם, על דרך בוררות.

(2) אותה הפקעה או אותו רשיון או חוזה חכירה לא יהיו אלא לפני הקרקע בלבד; ואילו אם הנידון הוא רשיון או חוזה חכירה, צריכה ההפקעה להתיר

את השמוש בקרקע לצורך המטרה לכרית שמן המפורשת בה, אך לא תתיר כל פעולת חיפוש אחרת או פעולת כריה אחרת בקרקע, או העתקת כל שמן מן הקרקע.

חלק ב.

בקורת עבודות.

14.—(1) יכול פקיד שהורשה לכך כהלכה מטעם המפקח לעשות את המעשים דלקמן בכל עת נוחה, הן ביום והן בלילה, יבלבד שלא יפריע ולא יעכב במדה יתרה לניצול מכרה השמן:—

סמכויותיהם של פקידים.

(א) להכנס, לבדוק ולבחון כל מקום או מפעל התפוס או המשמש בקשר עם עבודת כרית שמן;

(ב) לבדוק ולחקור במצבם של מכרות השמן ובכל הענינים הנוגעים לבטחון חייהם ולבריאותם של העובדים במכרה השמן;

(ג) לבדוק ולבחון את מצב החלקים החיצוניים של המכונות שמשמשים בהן במכרה השמן ואת מצב כל המיסדר, המפעלים והדרכים;

(ד) לשמש בכל הסמכויות הנחוצות לשם הוצאת חלק זה מהפקודה לפועל.

(2) אם ימצא אותו פקיד פגם באיוו מכרת שמן או בחלק הימנה או פגם בענין, בדבר או בפעולה הנעשים בה או בקשר עמה, ימסור הודעה בכתב לבעלי מכרה השמן, לסוכנו או למנהל המכרה ויציין בה פרטים שבהם הוא רואה פגם באותו מכרה שמן, או בחלק הימנו או בכל ענין, דבר או נוהג, וידרוש מהם לתקן את הפגום. רואין נוהג כפגום כשהוא מביא לידי בזבוז השמן, המים, או המחצבים הטבעיים האחרים של הארץ או כשהוא עלול להזיק לבריאותם ולבטחונם של העובדים.

15.—(1) אם מתנגדים בעל מכרה השמן, סוכנו או מנהלו לתקן הדבר המפורט בהודעה עפ"י הסעיף הקודם, יכולים הם, בתוך עשרים ואחד יום מקבלת ההודעה, לשלוח למפקח את התנגדותם בכתב ולפרש את נימוקי התנגדותם, ולאחר כן יובא הדבר להחלטה למפקח או לפקיד שהמפקח ימנהו לכך.

כיצד נוהגין כשמתנגדים לקיים את האמור בהודעה.

(2) אם לא מלא בעל מכרה השמן או סוכנו או המנהל אחרי האמור בהודעה או לא הגיש התנגדות בתוך הזמן הקבוע לעיל או אם לא מלא אחרי החלטת המפקח על ההתנגדות תוך עשרים ואחד יום לאחר תום מועד ההתנגדות או לאחר ההחלטה (הכל לפי הענין), יהא צפוי לעונש הקבוע בסעיף 28.

16. אם נתברר לבית המשפט שהבעל, הסוכן, או המנהל נקטו בפעולות ממשיות על מנת למלא אחרי ההודעה או החלטת המפקח, אלא שעם כל הזריות המספקת לא היה באפשרותם להשלים את העבודה, יכול בית המשפט לדחות כל מ"מ משפטי בשל אותה עברה ולמחול על העונש אם תשלם העבודה בתוך אותו המועד שבית המשפט יצוה.

יכול בית המשפט לצוות לדחות כל פעולות משפטיות.

הסכם אינו פוטר
ואינו מונע.

17. שום הסכם לא יפטור אדם ולא ימנעהו מעשות את כל אותם המעשים שיהא צורך בהם כדי למלא אחרי הוראות הסעיפים 14 ו-15 מפקודה זו, ושום חוזה לא יטיל עליו אחריות לתשלום דמי נזק, לקבלת עונש או להחרמה על עשיית אותם מעשים.

יש למסור הודעה
בדבר התאונה.

18.—(1) אם נגרמה אבדה בנפש או חבלה חמורה בגוף כתוצאה מתאונה במכרה שמן או בקרבת מכרה שמן, חייב בעל מכרה השמן או הסוכן או המנהל, בתוך עשרים וארבע שעות שלאחר התאונה, לשלוח למפקח או לפקיד קבוע אחר הודעה בכתב על התאונה והאבדה בנפש או החבלה החמורה בגוף שנגרמה כתוצאה מהתאונה, ובאותה הודעה עליו לציין את טיבה של התאונה ואת מספר ההרוגים והפצועים.

(2) אם נגרמה חבלה גופנית שעפ"י סעיף זה חובה למסור מודעה עליה והביאה למותו של האיש הנחבל, חייב בעל מכרה השמן או הסוכן או המנהל לשלוח למפקח הודעה בכתב על מקרה המות בתוך עשרים וארבע שעות לאחר שנודע לו דבר המות.

(3) יכול המפקח לצוות על פקיד לערוך חקירה מיוחדת ולהגיש דו"ח על תאונה במכרה-שמן או בקרבתו שגרמה אבדה בנפש או חבלה בגוף ויצוה לפרסם את הדו"ח באותו זמן ובאותו אופן שיישרו בעיניו.

הוראות חלק ב'
תחולנה על היפוש.

19. כל ההוראות שבחלק זה תחולנה על פעולות חפוש של שמן כשם שהן חלות על פעולות כרית-שמן.

חלק ג.

הוראות כספיות.

על בעלי חוזה
חכירה להגיש
דוחות בכל חצי
שנה.

20. על כל בעל חוזה חכירה לכרית שמן להגיש למפקח בכל חצי שנה, בחדשים ינואר ויולי, דו"ח מלא ונכון המציין את כמות השמן שנוצלה או הועלתה במשך חצי השנה החולף. אם היה אותו בעל חוזה או אדם — חברה צבורית, יוגש הדו"ח ע"י המנהל או האדם המשמש בהנהלה או ע"י מזכיר החברה; מנהל, אדם או מזכיר שלא הגיש את הדו"ח הנ"ל, יהא צפוי לעונש הקבוע.

תשלום דמי-זכיון
וכו'.

21.—(1) דמי זכיון המגיעים עפ"י פקודה זו ישולמו למפקח בסוף כל חצי שנה.

(2) דמי חכירה בעד חוזה חכירה לכרית שמן ישולמו למפקח מדי שנה בשנה למפרע.

כיצד גובין דמי
שכירות.

22. את דמי החכירה המותנים בכל חוזה לכרית שמן יוכל המפקח, או אדם אחר מכוחו, לגבותם כדרך שמחכיר פרטי רשאי לגבות דמי חכירה עפ"י החוק.

עונשים על אי-
תשלום דמי-
שכירות.

23. אם לא פרעו את דמי החכירה או כל סכום אחר שיש לשלמו עפ"י חוזה לכרית שמן ביום הקבוע לתשלום או לפניו, מגדילין את הסכום המגיע כדי חמשה אחוזים למאה, ואם לא נפרעו אותם דמי החכירה או אותו סכום יחד

עם הקנס שהוטל בתוך חודש אחד מן היום שבו חל פרעונו יושת קנס נוסף של עשרה אחוזים על הסכום המגיע מחוץ לקנס של חמשת האחוזים; אם לא נפרעו אותם דמי חכירה או אותם סכומים אחרים יחד עם אותם קנסות בתוך חודש ימים לאחר אותו חודש ראשון, רשאי המפקח לגבות אותם כספים ע"י הגשת משפט בשמו בכל בית משפט מוסמך לכך.

חלק ד.

עונשין.

- 24.—(1) כל העושה את המעשים דלקמן בלא סבה חוקית:—
- (א) מפריע לפעולות חיפוש של שמן או לפעולות כרית שמן שהותרו עפ"י פקודה זו; או
- (ב) מפריע לכל אדם להשתמש בכל זכות הנתונה לו עפ"י פקודה זו או לקיים כל חובה המוטלת עליו עפ"י פקודה זו:
- יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס של חמש מאות פונט או למאסר לא יותר משנה אחת או לשני העונשין כאחד; וכל רשיון או חוזה השייכים או שניתנו לאותו אדם עפ"י פקודה זו, יכול הנציב העליון לבטלם.
- (2) כל שאינו ממלא אחר הוראות פקודה זו או אחר תקנה שהותקנה עפ"י פקודה זו ואשר לא נקבע לה עונש מסויים, או עושה מעשה בניגוד להן, יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס לא יותר מחמשים פונט.
25. כל המחפש או כורה בנגוד להוראות פקודה זו או בנגוד לכל תקנה שהותקנה על פיה יאשם בעברה ויהא צפוי לתשלום קנס לא יותר מעשרים פונט בעד כל יום שבו הוא מחפש או כורה כאמור לעיל ולקנס לא יותר מחמש מאות פונט או למאסר ללא יותר משנה אחת.
26. כל המחפש או כורה שמן בקרקע שאסור לחפש או לכרות בה עפ"י פקודה זו או עפ"י כל תקנה שהותקנה על פיה, יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס לא יותר מחמשים פונט או למאסר לא יותר מששה חדשים, ואפשר יהא לחייבו בתשלום ההוצאות לתיקון כל נזק שנגרם לקרקע.
27. כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 20 יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס לא יותר ממאה פונט או למאסר לא יותר משנים עשר חודש.
28. כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 15 (2) יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס שלא יעלה על חמש מאות פונט.
29. כל שאינו ממלא אחר הוראות סעיף 18 יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס שלא יעלה על חמש מאות פונט.

הוראות כספיות.

עונש על כרייה
בנגוד להוראות
פקודה זו.

עונש על חפוש
או כרייה בקרקעות
המוצאות מן
הכסף.

עונשו של העובר
על סעיף 20.

עונשו של העובר
על סעיף 15(2).

עונשו של העובר
על סעיף 18.

חלק ה.

מ"מ משפטי.

ערעור על החלטתו של המפקח.

30.—(1) כל המוצא עצמו מקופח ע"י כל פעולה אדמיניסטרטיבית או החלטה של המפקח עפ"י פקודה זו, רשאי לערער על כך בפני הנציב העליון והחלטת הנציב העליון תהא סופית.

(2) כל מקום שניתנת לאדם זכות ערעור עפ"י סעיף זה, רשאי האיש המוצא עצמו מקופח ע"י החלטתו של המפקח לדרוש מאת המפקח לציין את סבות החלטתו בכתב והוא רשאי להגיש ערעור בכתב לנציב העליון בתוך חמשה עשר יום מיום קבלו את נימוקי החלטתו של המפקח. הנציב העליון רשאי להעביר את הערעור ליועץ המשפטי בין לבירור ובין לצורך הגשת דו"ח עליו.

שיפוט המפקח כתביעות משפטיות.

31.—(1) יכול המפקח לברר משפטים ולתת החלטתו עליהם באופן תכוף בכל המשפטים הנוגעים לכל זכויות שתובעין אותן עפ"י כל רשיון או חוזה או ביחס אליהם, או בכל המשפטים הנוגעים לכל יתרון או חובה הנובעים מהם, פרט לחובת נשיאת עונש או למשפטים בענין חוזה בקשר עם הרשיון או חוזה החכירה.

(2) שיפוטו של המפקח יקיף את כל אותם המשפטים שיש בהם לבעלי הדין או לאחד מהם רשיון או חוזה-חכירה, או שהם בעליו או מחזיקיו של שטח הקרקע הכלול בכל רשיון או חוזה-חכירה או כשבעלי הדין מקבלים את זכותם מכוח אנשים כאלה.

הסמכות לברר משפטים.

32. יכול המפקח להחליט בכל משפט כזה ובכל ענין הנובע מתוכו כאשר ימצא לצודק, ויכול הוא ליתן את כל הצוויים וההוראות שיהא צורך בהם לביצוע החלטתו ויכול הוא לפסוק הוצאות משפט הוגנות.

צוויו של המפקח אינו צריך להיות ערוך באופן פורמלי.

33. צוויו או החלטתו של המפקח אין מן הצורך שיהיו ערוכים באופן פורמלי, אלא שזכרון הדברים בפנקס שיהא חייב המפקח לנהל לתכלית זו ישמש עדות מכרעת על דבר הצו או ההחלטה, ויכול כל אדם לקבל העתקה מזכרון הדברים לאחר שישלם את המס הקבוע.

יכול המפקח לצוות על תפיסת שטח.

34. יכול המפקח, בשעה שהוא מברר משפט, לצוות לתפוס שטח באופן תכוף ולמסרם למי שזכאי בהם.

ערעור.

35. ערעור על כל החלטה מאת המפקח במשפט שנתברר על ידו או על כל צו הדוחה את התביעה יוגש לבית המשפט העליון.

אין מוציאים מהכלל את שיפוטם של בתי משפט רגיילים.

36. שום דבר האמור בסעיפים הקודמים אין לראותו כאילו הוא בא למנוע אדם הרשאי עפ"י הסעיפים הקודמים להגיש משפטים בפני המפקח, מלהגיש בפני כל בית משפט אזרחי שיש לו שיפוט, כל משפט שיכול היה המפקח לבררו ולהחליט בו:

בתנאי שבית המשפט שהובא לפניו משפט כאמור לעיל יכול לצוות להביא את המשפט לפני המפקח, אם בקש זאת הנתבע או אם בקש זאת אחד הנתבעים, כשיש יותר מנתבע אחד, ואם יוברר לו שטח הדין הוא וכי רצוי שיהא המפקח מברר את המשפט ומחליט בו.

37. מקום שיש להחליט בכל ענין ע"י בוררות בהתאם להוראות פקודה זו או לפי האופן הקבוע, יובא הענין לפני ועדת בוררין שתהא מורכבת מבורר אחד שיבחר ע"י כל אחד מן הצדדים בסכסוך יחד עם בורר שלישי שיסכימו למנויו שני הבוררים הראשונים, או אם לא באו הבוררים לידי הסכם — בורר שלישי שימונה ע"י זקן השופטים של פלשתינה (א"י). בוררות זו תערך בהתאם להוראות כל פקודה בנוגע לבוררות שיהא לה תוקף מזמן לזמן בפלשתינה (א"י), ואם אין פקודה כזו — בהתאם להוראות חוק הפרלמנט הקרוי „חוקי הבוררות 1889-1934“, או בהתאם לכל שנוי בחוק או לכל מתן תוקף חדש לאותו חוק, הנוהגין באותה שעה.

בוררות.

חלק ו.

ביטול.

38. הוראות פקודת המכרות והתקנות המפורטות בתוספת הראשונה והשניה לפקודה זו והמסים, דמי החכירה ודמי הזכיון המפורטים בתוספת השלישית לפקודה יחדלו לחול, החל מתאריך פקודה זו, על חיפוש שמן או על כרית שמן,

הוצאה מסלל
פקודת המכרות.

פרט צד.

39.—(1) פקודת המכרות מתוקנת בזה ע"י בטול סעיפים 30, 31, 32, 51 ו־52 הימנה.

ביטול.

(2) התוספת הראשונה לפקודת המכרות מתוקנת בזה ע"י בטול תקנה 23(2) הימנה ובטול הטופסים ד רט המפורטים בנספח לאותה תוספת.

(3) התוספת השניה לפקודת המכרות מתוקנת בזה ע"י בטול התקנות המפורטות בחלק ג מהתוספת.

(4) התוספת השלישית לפקודת המכרות מתוקנת בזה ע"י בטול —

(א) הפרטים 6, 7 ו־11 מחלק א של התוספת ;

(ב) פרט 3 מחלק ב של התוספת ;

(ג) הכותרת הראשית וכותרת־הלוי שלפני פסקא 1. וכן הפסקאות 1 עד 8. ועד בכלל, מחלק ג' הימנה ;

וע"י החלפת הכותרת שלפני פסקא 9 מחלק ג הימנה בכותרת דלקמן :—

„דמי זכיון בעד מחצבים פרט לשמן“.

תוספת.

תקנות כרית שמן.

חלק א.

הקדמה.

1. תקנות אלו שתקראנה תקנות כרית השמן, 1938, הותקנו עפ"י הוראות השם. סעיף 5 מפקודת כרית השמן, 1938, הקרויה להלן „הפקודה“.
2. בתקנות אלו ובכל רשיון וחווה חכירה שניתנו על פיהן יהיו למונחים שניתנו להם פירושים מיוחדים בפקודה: אותם הפירושים שייחסו להם ונוסף עליהם יהיו למונחים הבאים הפירושים שבצדם. חוץ אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר:—
- „שמן גס“ פירושו שמן במצבו הטבעי כפי שהוא מתקבל מבארות או ממעינות שמן לפני שזיקקו או עבדוהו באופן אחר, אך לא מים וחמרים זרים;
- „גז טבעי“ פירושו גז המתקבל מקדיחות והמורכב בעיקר מפחמימנים;
- „ספירט מוצא מתוך פטרוליאום יסודי“ פירושו כל נוזל פחמימי המתקבל מגז טבעי ע"י הפרדה או ע"י כל פרוצס כימי או פיסי.

חלק ב.

רשיונות-חיפוש.

3. רשאי הנציב העליון ליתן רשיונות לחפוש שמן בהתחשב עם הוראות הפקודה. רשיון חיפוש.
- 4.—(1) בקשה לרשיון לחפוש שמן יש להגישה למשרד אגף המכרות של ממשלת פלשתינה (א"י). יש לצרף לבקשות את הפרטים דלקמן:—
- (א) שמו וכתבתו של המבקש ובאם הוא מבקש בתורת שליח — שמו וכתבתו של שולחו;
- (ב) מפה או תרשים המראים את האזור שרוצים לחפש בו, ותאור מספיק כדי שיכירו על פיו את האדמה וגבולותיה;
- (ג) הוכחה מספקת כי אין המבקש אדם שאסרו עליו לקבל רשיון לפי סעיף 4 מהפקודה;
- (2) שום בקשה המוגשת עפ"י תקנה זו לא תהא בת תוקף אלא אם מצרפין לה את הפרטים הנדרשים לפי תקנת-משנה (1) מתקנה זו.

מס שנתי. 5. יש לשלם בעד אדמה שניתן עליה רשיון לחפוש שמן מס שנתי בשעור הנקבע בתוספת לתקנות אלו.

שטח מקסימלי ומינימלי וצורתו. 6.—(1) השטח שמותר ליתן בעדו רשיון לחפוש שמן לא ישתרע על יותר מ־500 ק"מ מרובעים ולא יהא פחות מ־20 ק"מ מרובעים. בתנאי שדרישה זו בענין מינימום השטח לא תחול על מתן רשיון לחיפוש שמן למבקש בעד שטח הסמוך לשטח אחר שאותו מבקש כבר מחזיק בו עפ"י רשיון לחיפוש שמן; ובתנאי שלא יהא גבול למספר הרשיונות לחפוש שמן שמותר ליתן לאותו אדם עצמו.

(2) השטח שבעדו ניתן רשיון לחפוש שמן יהא עד כמה שאפשר, מרובע בצורתו, והצלעות הקצרות לא תהיינה פחות משליש הצלעות הארוכות. בתנאי שהנציב העליון רשאי לפי שקול דעתו לותר על הדרישות שבתקנת־משנה זו.

7. תקופת הרשיון לחיפוש שמן לא תהא יתרה על שלוש שנים:— התקופה המקסימלית והחדש.

בתנאי שלנציב העליון תהא סמכות לחדש, לפי שיקול דעתו, אותו רשיון לחיפוש שמן לתקופה נוספת של שנה אחת, בין לכל השטח הכולל ברשיון ובין לחלק או לחלקים הימנו, שנתקיימו בהם התנאים בענין הגודל והצורה שנקבעו בתקנה 6 מתקנות אלה.

8. בהתחשב עם הוראות פקודה זו ותקנות אלו, הרי לבעל כל רשיון־חיפוש לשמן תהיינה זכויות־יחיד דלקמן:— זכויותיהם של בעלי רשיונות.

(1) זכות־הכניסה לקרקע הנזכרת ברשיון, בשביל שליחיו או פועליו, לצורך חפוש שמן.

(2) הזכות לערוך מדידה על פני שטחה של האדמה הנ"ל, ולחקור לשם מציאת שמן גס וגו טבעי ולערוך לשם זה בדיקות ומדידות גיאופיזיות, גיאולוגיות וטופוגרפיות או בדיקות ומדידות אחרות, ולחפור ולהפוך את פני האדמה עד כדי עומק לא יותר משלושים מטרים, ולשלם פיצויים מתאימים בעד כל נזק שנגרם עי"כ, וליטול ולהוציא דוגמאות של שמן גס וגו טבעי שמצא.

(3) הזכות לערוך קדיחת־גסיון על אותה אדמה ולקדוח לשם זה כל מספר קדיחות שירצה.

(4) הזכות להתקין ולהחזיק על החלקים הבלתי תפוסים של האדמה הנ"ל אותן המכונות ולסלול אותן דרכים שיהא צורך בהן לשם הפעולות הנ"ל ובקשר עם כך.

(5) הזכות להוציא ולהשתמש בלא תשלום דמי זכיון בשמן ובגו שנגלו לשם פעולות נוספות של חפוש שמן או כרית שמן או זקוק שמן, או לשם העלאת השמן במשאבות למחסני השדה, או לבתי הזיקוק, אך לא הזכות למכור או להוציא כל שמן מאותה אדמה. בתנאי כי רשאי הנציב העליון ליתן רשות לבעל הרשיון למכור שמן או להוציאו מאותה אדמה, ובלבד שישולמו דמי־הזכות שנקבעו לענין שמן שנתקבל עפ"י חוזה חכירה;

(6) הזכות לקבל חוזה חכירה לכרית שמן באופן הקבוע ולפי התנאים הקבועים, למשך תקופת הרשיון או חדשו, לאחר שימלא אחרי כל התחייבויותיו עפ"י הרשיון ועפ"י הוראות הפקודה וכל התקנות שנקבעו על פיה; הרשיון יקיף אותו חלק משטח הרשיון שירצה לבחור לעצמו, ובלבד שלא יהא יותר ממחציתו, או, כשיש לו רשיון לשני שטחים סמוכים זה לזה או יותר, יקיף הרשיון את כל השטח (או חלק הימנו) הכלול באותו רשיון, אלא שבמקרה זה לא יהא השטח הכולל של חוזה חכירה לכרית שמן, שמותר לקבלו עפ"י רשיונות לשטחים סמוכים, גדול ממחצית כל השטח הכלול ברשיונות אלה. בתנאי כי הנציב העליון רשאי לפי שקול דעתו ליתן לבעל רשיון חוזה חכירה על חלק יותר גדול מאותו החלק שבעל הרשיון זכאי בו עפ"י הוראות תקנת המשנה זו.

העברת וכו'
של רשיונות.

9. כל רשיון לחפוש שמן יהא ברהעברה, ברהחזרה או ברמיזגה או אפשר לנהוג בו באופן אחר כשם שנוהגין ביתר זכויות השמוש בקרקע; בתנאי כי —

(א) שום העברה כזאת לא תעשה בלי אשורו של הנציב העליון;

(ב) מודעה על כל העברה או החזרה תפורסם בעתון הרשמי;

(ג) אין למזג שטח אחד בררשיון עם משנהו בלי הסכמת הנציב העליון, ובכל מויגה כזאת יש לקיים הוראות סעיף 7 (1) מהפקודה והוראות תקנה 6 מתקנות אלו.

התנאים שיש
לכוללם ברשיון.

10. כל רשיון לחפוש שמן יכיל אותם תנאים וסעיפיתנאים הדרושים לדעת הנציב העליון בכל מקרה, והוא יהא כפוף בכל מקרה לתנאים דלקמן:

בתנאי שאם ניתן רשיון לחפוש שמן לאדם שהנהו או שהיה בעל תעודת היתר לחיפוש או לחקירה, או לאדם שהנהו או שהיה בעל רשיון לחיפוש שמן שניתן על פי פקודת המכרות ואשר מלא את התחייבויותיו על פיהם בצורה המניחה את דעתו של הנציב העליון, הרי התנאים בענין תקופת התחלתן והמשכתן של עבודה גיאולוגית בשדה ושל קדיחת נסיון רואין אותם כתנאים שתוקנני או נדחו בפני כל אותם התנאים המיוחדים ביחס לענינים כאלה שהנציב העליון ימצא כי רצוי לכללם באותו רשיון לחיפוש שמן: —

פרק צד.

(1) בתוך ששה חדשים מהתחלת תקפו של הרשיון יתחיל בעליו על חשבונו הוא בעבודה גיאולוגית במקום על פני השטח הנכלל ברשיון, עבודה זו יש להשלימה בתוך תקופה של שתי שנים וחצי מהתחלת תקפו של הרשיון. על בעל הרשיון למסור דו"ח למפקח בכל שלושה חדשים ולציין בו את מצבה הקדסטרי הנכון של הקרקע שנמדדה, נבדקה וצוירה על מפה מבחינה גיאולוגית או גיאופיזית, ומזמן לזמן עליו להגיש לפי דרישתו של המפקח העתקות נכונות ומלאות של כל המפות הגיאולוגיות והגיאופיסיות שתערכנה בקנה המדה שיקבע המפקח מתוך התיעצות עם בעל הרשיון, בצירוף דוחות על תוצאות המדידה והבדיקה הנ"ל ועליו להמציא למפקח ידיעות מלאות בנוגע לכל דוגמאות של שמן גס ומחצבים אחרים שנלקחו והוצאו ע"י בעל הרשיון, ועפ"י דרישת המפקח עליו להמציא לידו כפולות של אותן דוגמאות.

(2) על בעל הרשיון להתחיל, לא יאוחר משתי שנים וחצי לאחר התחלת תקפו של הרשיון, בעבודות קדיחה לנסיון על פני השטח הנכלל ברשיון. עבודות אלו יש להוציא לפועל בזריזות מספקת ובהתאם למנהג הנהוג בחפוש שמן. בימן

מהלך העבודה חייב מקבל הרשיון להחזיק לפחות מכונת-קדיחה אחת במצב של פעולה מתמדת. עבודות אלו תמשכנה עד אם ימסור מקבל הרשיון הודעה למפקח על רצונו להסתלק מהרשיון או עד אם יגיש בקשה בצורה הקבועה בדבר חוזה לחכירת כרית שמן.

בתנאי שאם היו לבעל הרשיון שני רשיונות או יותר לחיפוש שמן בשטחים גובלים או סמוכים מאד, הרי תחת אשר יחזיק לפחות מכונת קדיחה אחת שתעבוד בלי הפסק בכל אזור ואזור, חייב הוא להוציא לפועל בזרזות מספקת אותה תכנית של חיפוש ופיתוח (לרבות קדיחות לנסיון) שיוסכם עליה בין הנציב העליון ובעל הרשיון..

(3) על בעל הרשיון לנהל, בצורה הקבועה ע"י המפקח, פנקס מדוייק בנוגע לנקבי-הקדיחה שנקדחו ועליו למסור לנציב העליון העתקות הימנו מדי הדרשו בכך, וליטול דוגמאות בכל 5 מטרים, ולא פחות מזה, ולהמציא למפקח, אם ידרוש זאת, כפולות בצירוף אינפורמציה גיאולוגית מלאה בנוגע להן.

(4) בעל הרשיון חייב לנהל פנקס ולרשום בו:

(א) את כמות הצנורות שהוכנסה בכל נקב קדיחה.
(ב) את שעור השמן והמים (לכשישנם) שנודמנו בכל נקב קדיחה; וכן
(ג) את המכרות והמחצבים הראויים לעבוד (לכשישנם) שנודמנו בכל נקבי-קדיחה. ובכל עת שיידרש לכך עליו למסור לנציב העליון העתקות מפנקס זה.

(5) על בעל הרשיון לצוות לערוך תרשימים נכונים ממצב כל נקבי הקדיחה.

(6) אם הסתלק בעל הרשיון מן העבודה במקום עליו לדאוג לסתימת כל נקבי קדיחה כדי הנחת דעתו של המפקח.

(7) על מקבל הרשיון למסור מזמן לזמן דוחות על כל השמן הגס שהשתמשו בו או שנמכר כאמור בתקנה 8 (5) מתקנות אלו.

(8) על מקבל הרשיון למלא אחרי כל הוראות שיתן המפקח מזמן לזמן בכתב לשם שמירת בריאותם ובטחונם של האנשים העובדים בתוך השטח הנכלל ברשיון או מסביב לו.

(9) כל הדוחות, המפות, התרשימים, הדוגמאות והאינפורמציה האחרת שבעל הרשיון נדרש להמציא למפקח לפי הפקודה או לפי תקנות אלו — יטפל בהם המפקח (חוץ אם נתן בעל הרשיון את הסכמתו בכתב ואסור לו לעכב הסכמה זו בלא סיבה מספקת) כבתעודות סודיות. עם כל זאת תהא לנציב העליון הזכות להשתמש בכל אינפורמציה שנתקבלה מבעל הרשיון לצורך ההכנה והפרסום של דוחות מרוכזים וכוללים ודוחות כלליים בענין היקף הפעולות עפ"י הפקודה.

(10) במשך תקפו של הרשיון, חייב בעל הרשיון לנהל את כל הפעולות באזור הרשיון או בקשר עמו ולפי שיטות ודרכי עבודה שנוהגין בדרך כלל להשתמש בהם בשדות שמן המתנהלים יפה ומחובתו לנקוט בכל הצעדים ההוגנים והמעשיים כדי למנוע בזבוז שמן או גאז מבעי ומים.

(11) בעל הרשיון חייב להחזיק את כל נקבי הקדיחה הפרודוקטיביים במצב מתוקן וראוי לעבודה, ועליו לנקוט בכל הפעולות המעשיות כדי למנוע את המים מלחדור בצורה מזיקה לשכבות האוצרות שמן.

(12)—(1) אי קיום אחד מתנאי הרשיון ע"י בעל הרשיון לא יהא בו כדי הקנאת זכות תביעה למפקח או לנציב העליון נגד בעל הרשיון, ואין לראות בו שום הפרת הרשיון, במידה שאותו אי קיום נובע מכח עליון, ואם יחול עכוב בקיום כל תנאי מתנאי הרשיון ע"י בעל הרשיון, ואותו עיכוב בא מחמת כוח עליון, מוסיפין את תקופת העיכוב לתקופות שנקבעו ברשיון.

(11) המונח „כח עליון“ שבתקנת משנה זו כולל מעשה בידי שמים, מלחמה, מרד, מהומות, התקוממות אזרחית, גאות, סערה, נחשול, שטפון, רעם, התפוצצות, שרפה, רעידת אדמה וכל מקרה אחר שבעל הרשיון לא יכול היה למנעו או להשתלט עליו במאמצים הוגנים.

11. ההוראות בענין יחידות פיתוח ביחס לחוזי חכירה לכרית שמן, הכלולות בתקנה 22 מתקנות אלה, תחולנה, בשנויים המתאימים גם על רשיונות לחיפוש שמן.
12. אם לא הוחל בפעולות שיש לעשותן בהתאם לפסקאות (1) ו-(2) מתקנה 10 בתוך התקופות שנקבעו לכך באותה תקנה, רואין את הרשיון לחיפוש שמן כרשיון שעבר זמנו, מלבד אם סבור המפקח שאין להאשים את בעל הרשיון בעיכוב.

יחידות פיתוח.
רשיון לחיפוש
שמן שעבר
זמנו.

חלק ג.

חוזי חכירה לכרית שמן.

13. יכול הנציב העליון ליתן חוזי חכירה לכרית שמן המקנים את הזכות לכרית שמן, בהתאם להוראות הפקודה. חוזי החכירה מותר לתתם למבקשים בין שהם או שהיו בעלי רשיונות לחפוש שמן עפ"י הפקודה ובין שאין הם או לא היו בעלי רשיונות כאלה. בהתחשב עם זכויותיו של מקבל הרשיון עפ"י תקנה 8 (6) יהא אשורו של חוזה החכירה לכרית שמן מסור להכרעת דעתו של הנציב העליון.

חוזי חכירה
לכרית שמן.

14.—(1) בקשות לחוזה חכירה לכרית שמן יש להגישן למשרד אגף המכרות בצרוף פקדון של 25 פונט לחשבון ההוצאות של הכנת חוזה לחכירה, מס הבולים, מס הרישום, וכו'. כמו"כ, יש לצרף לבקשות את הפרטים דלקמן:—

אופן הנסח
הבקשה.

(א) שמו וכתבתו של המבקש, ואם הוא משמש כסוכן — שמו וכתבתו של שולחו;

(ב) (1) מפה או תרשים המסמנים את השטח שעליו רוצים חוזה חכירה, ותאור מספיק כדי להכיר את הקרקע וגבולותיה;

(11) תרשים המסמן אותו חלק או אותם חלקים מפני הקרקע שהוא דורש לתפסם;

(ג) במקרה של בקשה מאת בעל רשיון לחפוש שמן לחוזה חכירה בקשר עם הקרקע או כל חלק הימנה שנכלל באותו רשיון, הוכחה מספקת כי מלא אחרי התנאים המצורפים לאותו רשיון;

(ד) הוכחה מספקת כי אין המבקש אדם שאסרו עליו לקבל חוזה חכירה לכרית שמן עפ"י סעיף 4 מהפקודה;

(ה) לאיזו תקופה דרוש חוזה החכירה.

(2) שום בקשה שהוגשה עפ"י תקנה זו לא תהא בת תוקף אלא אם כן צירפו אליה את הפרטים הדרושים לפי תקנת-משנה (1) מתקנה זו.

15. יש לשלם בעד חוזה-חכירה לכרית שמן את המסים, דמי החכירה, ודמי הזכות המפורשים בתוספת לתקנות אלו.

מסים, דמי חכירה ודמי זכות.

16.— (1) השטח שעליו מותר ליתן חוזה-חכירה לכרית-שמן—

שטח מקסימלי ומינימלי וצורתו.

(א) לבעל רשיון לחפוש שמן על פני הקרקע שעליה רוצים לקבל חוזה-חכירה — לא יעלה בס"ה על חצי השטח הכללי הנכלל באותו רשיון, פרט לנקבע בתקנה 8 (6) ;

(ב) לכל אדם חוץ מבעל רשיון-חפוש על פני הקרקע שעליה רוצים לקבל חוזה-חכירה, לא יעלה על 125 ק"מ מרובעים.

(ג) לא יהא פחות מ-10 ק"מ מרובעים :

בחנאי שדרישה זו לא תחיל על מתן חוזה לכרית שמן למבקש בשביל שטח הסמוך לשטח שכבר החזיק בו המבקש עפ"י חוזה חכירה לכרית שמן, אלא שעם כל זאת לא יהא גבול למספר חוזה-חכירה שמותר לתתם לאותו אדם עצמו, ובתנאי שמותר ליתן חוזה חכירה אחד בעד שני שטחים נבדלים או יותר המצויים על אותו מבנה גיאולוגי או המקיפים קבוצה של מבנים הדומים או הקרובים זה לזה מבחינה גיאולוגית ובלבד שהסך הכל של אותם שטחים לא יהא גדול מן המקסימום המותר עפ"י תקנה זו.

(2) השטח שניתן בשבילו חוזה חכירה לכרית שמן צריך להיות, עד כמה שאפשר, רבוע בצורתו, ומדת צלעותיו הקצרות תהא לא פחות משליש מדתן של הצלעות הארוכות.

בתנאי שהנציב העליון רשאי לפי שיקול דעתו לותר על הדרישה שבתקנת משנה זו.

17. התקופה שעליה מותר ליתן חוזה חכירה לכרית שמן לא תהא יתרה על חמשים שנה; בתנאי כי בעל חוזה חכירה לכרית שמן יהא זכאי, לאחר שימלא מכל הבחינות אחר הוראות הפקודה והתקנות האלו ואחר התנאים הנכללים בחוזה החכירה, לחדוש חוזה החכירה לתקופה נוספת של עשרים וחמש שנה, בתנאים שיסכימו עליהם, או שייקבעו, באין הסכם, ע"י בוררים בהתאם להוראות סעיף 37 מהפקודה.

תקופה מקסימלית.

18. חוזה-חכירה לכרית שמן יקנה לחוכר את הזכות לעלות על הקרקע המשמשת נושא לחוזה חכירה, ובהתאם להוראות הפקודה והתקנות על פיה — את זכות היחיד:—

זכויותיהם של החוכרים.

(א) לקדוח נקבי קדיחה, לתקן את כל נקבי הקדיחה הללו ולהשתמש בהם, לחפור חפירות, להעביר אמות מים ולבצע עבודות אחרות, כפי שיהא דרוש או מתאים לצורך חפוש שמן ומציאתו, בהתחשב עם אותן תקנות והוראות כלליות המגבילות את מספרן ועמקן של בארות שמן וגז שתקבענה מוזמן לזמן לשם שמירתם המספקת של מעינות השמן בארץ והפיקוח עליהם ;

(ב) בהתחשב עם הוראות חלק ד מתקנות אלה והוראות כל חוק או פקודה הנוהגים באותה שעה, לרכוש לכל צורך בקשר עם נקבי-הקדיחה או העבודות הנזכרים בפסקת-המשנה הקודמת — את המים שמתחת לכל

קרקע מהקרקעות האמורות שאפשר להשיג ע"י אותן פעולות, ולהשתמש בהם, לערוך קדיחה לשם השגת מים אלה, ולהקוותם ולאצרים לצורך פעולות אלו;

(ג) עלות על חלק מספיק משטח הקרקעות הנ"ל, הגובל עם כל נקבי קדיחה, להשתמש בו ולתפסו כדי להניח שם את תוצרת נקבי הקדיחה וכל האדמה, העפר וחמרים אחרים שהעלום אל מעל לפני האדמה וכדי להמשיך באופן אחר בעבודות נקבי הקדיחה הנ"ל;

(ד) לזקק שמן בקרקעות האמורות ועליהן — בין לשם מכירה ובין לצורך אחר — פרט למה שנקבע להלן;

(ה) לאצור על פני הקרקע הנ"ל, מתחת לה או מעליה את השמן הגס והתוצרת המזוקקת, לקחתם, להובילם דרך צנורות ולסלקם משם, ולהוציאם מרשותו;

(ו) להקים, לכוון ולעשות בקרקעות הנ"ל, עליהן ומעליהן, בתים לסוכניו, לפועליו וליתר עובדיו סוכות, מכונות, מנגנון, כבשנים, גיגיות ומזקקות (בהתחשב עם האמור להלן), בנינים, מבנים, צנורות, מסלות חשמליות, דרכים ומפעלים אחרים הדרושים והנוחים לניצולם המועיל של נקבי הקדיחה הנ"ל, החפירות הנ"ל או העבודות שבקשר עם כך.

העברתם וכו' של חוזה חכירה.

19. כל חוזה חכירה לכרית שמן יהא אפשר להעבירו או להחזירו או למזג או לטפל בו באופן אחר כדרך שנוהגין בטובות הנאה אחרות בקרקע; בתנאי כי —

(א) לא יעשו העברה כזאת בלי אשורו של הנציב העליון;

(ב) כל העברה או החזרה כזאת תפורסם בעתון הרשמי;

(ג) אין למזג חוזה חכירה אחד עם חוזה חכירה אחר בלי אשור הנציב העליון, ומזיגה זו צריכה להיות בהתאם לסעיף 7 (1) מן הפקודה ולתקנה 16 מתקנות אלה.

תנאים הנכללים בחוזה חכירה.

20. כל חוזה חכירה לכרית שמן יכיל את כל אותם התנאים שהנציב העליון יראה צורך להטילן בכל מקרה ומקרה, ולעולם יהא כפוף לתנאים הבאים: —

(1) החוכר ישלם את המסים, דמי החכירה ודמי הזכות, כפי שנקבע בפקודה ולפי הדרגה המובאה בתוספת לתקנות אלו.

(2) שום דבר האמור בתקנות אלו לא יגביל את סמכויותיו של הנציב העליון לחפש, לחפור, לעבד ולמצוא כל מחצבים או חמרים (פרט לשמן גס וגז טבעי), המסורות לנציב העליון על כל קרקע או מתחת לכל קרקע שהשמוש בשטחה נמסר לאחר;

בתנאי כי בסמכויות אלו ישתמשו במדת האפשר באופן המונע פגיעה או הפרעה בזכויותיו של החוכר עפ"י חוזה חכירה זה או התערבות בזכויותיו;

ובתנאי כי הנציב העליון ישלם לחוכר פיצויים בעד כל הפסד, נזק או פגע שסבל החוכר לרגל שימוש הנציב העליון בסמכויות אלו, ופיצויים אלה ייקבעו, באין הסכם, בדרך בורות בהתאם להוראות סעיף 37 מהפקודה.

(3) על החוכר להקים על חשבונו ולהחזיק תמיד במצב מתוקן מיתקני גבול ועמודים בהתאם לציון הגבולות שיסומן בתרשים המצורף לחוזה החכירה שלו.

(4) במשך תקפו של חוזה החכירה, חייב החוכר לנהל בזריזות ובמומחיות את כל הפעולות לשם כרייתם ועבודם של שמן גס וגז טבעי, ולפי השטה

המשובחת ביותר ולפי השטות והדרכים הנהוגות בשדות שמן מתוקנים ולאחזו בכל הצעדים המספיקים והמקובלים כדי למנוע הפסד שמן, גאו טבעי ומים.

(5) על החוכר להחזיק במצב מתוקן ונוח לעבודה את כל נקבי הקדיחה המפכים ולהשתמש בכל האמצעים האפשריים כדי למנוע חדירת מים בצורה מזיקה לשכבות האוצרות שמן.

(6) על החוכר להתחייב בהסכם לנהל בפלשתינה (א"י) בית זקוק שיש ביכולתו לעבד אחוז מסוים של תפוקת השמן מהשטח שהוחקר לו ולטפל בשמן באופן המאפשר ייצור דלק-שמן המתאים לדרישותיה של ממשלת פלשתינה (א"י). בתנאי כי רשאי החוכר, לאחר שניתנה תחילה הסכמת הנציב העליון, לסדר עם בעלי בית זקוק מאושר שהוקם כבר בפלשתינה (א"י), לזקק את השמן בהתאם לדרישותיה של ממשלת פלשתינה (א"י), ובתנאי כי יפה כחו של הנציב העליון לותר על תנאי זה בכל חוזה חכירה בין למשך תקופה מסויימת הכוללת את שלבי ההתפתחות הראשונים או עד זמן מספיק לאחר שתודיע ממשלת פלשתינה (א"י) על כונתה לקנות מהחוכר כמויות קבועות של דלק-שמן במחירי השוק.

(7) על החוכר לבחור את מקומו של כל בית זיקוק או מקום החסנה לאחר שהנציב העליון יתן את הסכמתו בכתב, ואין למנוע מתן הסכמה זו בלי סיבה מספקת. מתוך תשומת לב לאינטרסים המסחריים של המפעל.

(8) על החוכר להתיר לכל פקיד המורשה לכך על ידי המפקח להכנס למקום הנכלל בחוזה החכירה לשם בדיקתו.

(9) על החוכר לנהל ספרים וחשבונות נכונים המראים את:

(א) כמות השמן הגס שנתקבל או הושג מנקבי הקדיחה;

(ב) שיטתם ותוצאותיהם של הנסיונות שנעשו בשמן הגס שנתקבל או הושג מנקבי הקדיחה;

(ג) כמות השמן הגס לזיקוק והמוצרים שנתקבלו מתוך כך;

(ד) כמות המוצרים שנעשה בהם פרוצס של זיקוק והמוצרים שנתקבלו מתוך כך;

(ה) תוצאות הנסיונות שנעשו במוצרים שנמכרו או הועברו באופן אחר;

(ו) כמות השמן הגס שהועבר באופן אחר ואופן העברתו;

(ז) כמות הגז הטבעי שנמכר;

(ח) כמות הגז הטבעי שעובד וכמות הספירט המוצא מתוך פטרוליאום יסודי שהושג;

(ט) מספר האנשים העובדים;

(י) שאר פרטים וסטטיסטיקה שיקבע המפקח מזמן לזמן.

כמו כן על החוכר להחזיק ברשותו תרשימים מלאים של נקבי הקדיחה והמפעלים ולהתיר לכל פקיד שהורשה לכך על ידי המפקח לבדוק בכל זמן את התרשימים.

(10) על החוכר להתקין פתקים בציונים נכונים על הדוגמאות האופיניות של השכבות שנודמנו ועל דוגמאות כל שמן גס, גז טבעי ומים שנמצאו, ועליו להחזיק דוגמאות אלה למשמרת, במדת האפשר כדי שאפשר יהא להסתמך עליהן

בשעת הצורך. ואילו כשלא תהא אפשרות מעשית לשמור את הדוגמאות, מחובתם לערוך דוחות המוסרים תאורים מלאים של אנליסות של אותן דוגמאות, ועליו לשמור את הדוחות הללו. המפקח או בא כחו תהא לו בכל שעה מתאמת רשות לראות את הדוגמאות והדוחות הללו.

(11) על החוכר להמציא למפקח דו"ח שנתי ותרשימים המראים את מצבם הקדסטראלי של נקבי־הקדיחה שנקדחו במשך השנה בצירוף חתכים אנכיים וחתכים לרוחב, והמוסרים כל פרטים שנתקבלו מתוך קדיחת בורות או מתוך עבודה גיאולוגית או גיאופיסית נוספת.

(12) על החוכר להמציא ולהחזיק בכל זמן — כדי הנחת דעתו של המפקח — אמצעי מדידה או שקילה, ולמדוד או לשקול או לצוות למדוד או לשקול, באיזה מקום נוח לפעולותיו של החוכר, את כל השמן הגס המתקבל מזמן לזמן מנקבי הקדיחה ואת כל הגז הטבעי שנמכר ואת כל הספירט המוצא מתוך פטרוליאום יסודי ולרשום בכל יום בפנקסי־החשבון את כל הכמות שנתקבלה, שנמכרה או שהושגה כנ"ל במשך עשרים וארבע השעות הקודמות, והמפקח יהא רשאי בכל זמן במשך תקופת חוזה־החכירה להעסיק כל איש או אנשים שהורשו כחוק להמצא במקום בשעת מדידתם או שקילתם של השמן הגס, הגז הטבעי, או הספירט המוצא מתוך פטרוליאום יסודי ולערוך חשבון מן החמרים הללו ולבדוק את חשבונותיו של החוכר.

(13) רשאי המפקח בכל זמן ועידן, במשך תקופת חוזה החכירה לבחון ולבדוק את השטות והמכשירים שמשמשים בהם לצרכי מדידה או שקילה כדי לברר אם נכונים הם, ואם נתברר על יסוד חקירה או בדיקה כזאת, כי איזו שטה כזאת אינה נכונה או כי איזה מכשיר שהשתמשו בו אינו במצב מתוקן ובסדר, מותר למפקח לדרוש כי השוכר יכוונם, יתקנם ויסדרם על חשבונו הוא, ואם לא מלא החוכר אחרי אותה דרישה תוך ארבעה עשר יום לאחר שנמסרה לו, הרשות בידי המפקח לתקן, לכוון ולסדר את מכשיר השקילה או המדידה, ורשאי הוא לגבות מן החוכר את הוצאות הפעולות הללו; ועוד, אם תתגלה איזו טעות במכשיר על יסוד אותה בדיקה או בחינה, רואין אותה טעות, אם המפקח יחליט כך, כטעות שהיתה קיימת שלושה חדשים לפני התגלית או מאז נבדק המכשיר בפעם האחרונה, אם הפעם האחרונה היתה תוך שלושה חדשים אלה, ובהתאם לכך משלמין ומחשבין את דמי הזכות הנ"ל.

(14) החוכר ישתמש בזכויות ובסמכויות שניתנו עפ"י חוזה־החכירה זה באופן המונע כל מכשול או הפרעה מיוחדים, או שאפשר להמנע מהם, לפיתוחם ולעיבודם של כל מחצבים שלא נכללו בחוזה־החכירה, ויעמיד בכל זמן לרשות הנציב העליון ולרשות בעלי רשיונות חפוש או חוזה־החכירה לכרייה של כל מחצבים אלה או כל מחצבים הנמצאים בתוך כל קרקעות הגובלות עם הקרקעות שמחזיקין בהן לפי חוזה החכירה לכרית שמן, אמצעי־גישה אפשריים ומעבר בטוח ונוח על פני אותן קרקעות ודרך אל אותם המחצבים לישם קבלתם, עיבודם, פיתוחם והסעתם.

(15) אם לא שולמו דמי החכירה או דמי־הזכות הקצובים בחוזה־החכירה כולם או מקצתם בתוך חודש ימים לאחר כל תאריך שבו צריך לשלמם, הרי

במקרה זה, ומדי יחזור הדבר ויישנה, רשאי הנציב העליון לעלות על הקרקעות שתהיינה באותו זמן ברשותו ובחזקתו של החוכר לצורך חוזה-החכירה, ורשאי הוא לירד לכל מחסן של שמן גס, גז טבעי, תפוקה מוזקת, מכוונות, מיסדר, אינוטר חי ומת, ולאותם דברים שימצאו בנכסים או עליהם, ורשאי הוא לקחתם, לעזבם, להובילם, להסיעם, להחרימם, לעכבם ולהחזיקם עד אם ישולמו ויכוסו במלואם דמי-החכירה או דמי-הזכות המגיעים וכל התשלומים וההוצאות שנגרמו ע"י אי-תשלומם, ואם דמי החכירה או דמי הזכות הנ"ל המגיעים וכל התשלומים וההוצאות שנגרמו על ידי אי-תשלומם, לא ישולמו ויכוסו במלואם בתוך ארבעה עשר יום מזמן הירידה לנכסים הנ"ל, רשאי הנציב העליון למכור את המלא של השמן הגס, או של הגז הטבעי, התפוקה המוזקת, המכוונות, המיסדרים, האינוטר החי והמת והנכסים שירד אליהם, כולם או מקצתם.

(16) אם לא שולמו דמי-החכירה או דמי-הזכות הקצובים, כולם או מקצתם, במשך שלשה חדשי-חמה לאחר אותו יום שבו צריך לשלמם — בין אם נדרשו בדרך משפטית ובין אם לא נדרשו, או אם הפר החוכר באיזה אופן שהוא את ההסכמים והתנאים, כולם או מקצתם, הנכללים בחוזה החכירה ואשר הוא חייב למלא, הרי בכל מקרה כזה יהא הנציב העליון רשאי בכל זמן שלאחר מכן לבטל את חוזה החכירה ולסיימו ע"י הודעה בכתב — ואפילו לא אחז באמצעים כאלה נגד הפרה קודמת מעין זו. בתנאי כי, פרט לאי-תשלום דמי-החכירה ודמי-זכות, אין להשתמש בסמכות הנ"ל עד אם נמסרה לחוכר הודעה המפרטת את ההפרה המיוחדת שקובלין עליה, והדורשת מאת החוכר — אם ההפרה היא בת תקון — לתקן את ההפרה, ובכל אופן לשלם פצויי-ממון בעד ההפרה, ולא תקן החוכר את ההפרה בתוך זמן מספיק לאחר מכן, אם היא בת-תקון, ולא שלם בעד ההפרה פצויי-ממון הוגנים להנחת דעתו של הנציב העליון.

(17) כתום תקפו של חוזה-החכירה יש להחזיר את האדמה ואת כל נכסי המקרקעים לממשלה; כל הקדיחות (לרבות הצנורות שלהן) שלא הסתלק מהן החוכר יש למסרן חנם אין כסף בסדר ובמצב מתקן. כל שאר הנכסים של החוכר יכול החוכר להוציאם בלי תשלום, בתנאי כי במשך שלושים יום לאחר גמר חוזה-החכירה תהא ממשלת פלשתינה (א"י) זכאית לקנות נכסים אלה במחיר השהו לשווי-התמורה באותו יום, בנכוי כל פחת בנכסים, ובאין הסכם, ייקבע מחיר זה ע"י בוררים בהתאם להוראות סעיף 37.

(18) על החוכר למלא אחר כל הוראות הניתנות מזמן לזמן ע"י המפקח בכתב לשם שמירת בריאותם ובטחונם של האנשים העובדים בשטח, או מסביב לשטח, הנכלל בחוזה-החכירה.

(19) כל הדוחות, המפות, התרשימים, הדוגמאות ואינפורמציה אחרת שהחוכר נדרש להמציא למפקח לפי הפקודה או לפי תקנות אלו — יטפל בהם המפקח (חוץ אם נתן החוכר את הסכמתו בכתב ואין למנוע את נתינתה בלי סבה מספקת) כבתעודות סודיות. בכל זאת רשאי הנציב העליון בכל עת להשתמש בכל אינפורמציה שנתקבלה מאת החוכר לצורך הכנתם ופרסומם של דוחות מקובצים ודוחות כלליים בענין היקף הפעולות עפ"י הפקודה.

(20) — (1) אי קיום אחד מתנאי חוזה החכירה ע"י החוכר לא יקנה למפקח או לנציב העליון זכות תביעה נגד החוכר ולא יחשב כהפרת החוזה, במדה שאותו

אי קיום נגרם ע"י כח עליון, ואם נתעכב קיומו של אחד מתנאי החוזה עקב כח עליון מצרפין את תקופת העכוב לתקופה שנקבעה ע"י חוזה החכירה. (11) המונח „כח עליון“ שבתקנת משנה זו כולל מעשה בידי שמים, מלחמה, התקוממות, מרד אורח, מהימה, גאות מים, סערה, נחשול, שטפון, רעמים, התפוצצות, דלקה, רעידת אדמה, וכל מאורע אחר שהחוכר לא יכול היה למנעו או להשתלט עליו.

החזרת חוזה
חכירה.

21. יכול בעל חוזה חכירה לכרית שמן, בהתחשב עם הוראות תקנות אלה ועם זכויותיהם של אנשים התובעים ממנו או מכחו, ולאחר מסירת הודעה בכתב לנציב העליון ששה חדשים למפרע, להחזיר את כל השטח שהוחכר לו או כל חלק ממנו, והחזרה זו תקבל תוקף באותו יום שבו חל זמן פרעונו של אחד משעורי התשלום שפגרו בתשלומם, לפי חוזה החכירה כתום ששת חדשי המודעה.

בתנאי כי כל החזרה כזאת לא תפטור את המחזיר מחובתו למלא את התפקידים שהוטלו עליו ושיש למלאותם ביום ההחזרה או לפניו.

יחירת פתוח.

22. למרות כל הוראה בחוזה החכירה האומרת את ההיפך, הרי אם משוכנע המפקח בכל זמן במשך תקופת חוזה החכירה כי השטח שהוחכר או כל חלק הימנו משמש חלק ממבנה פטרוליאום גיאולוגי אחד או משדה פטרוליאום (הנקרא להלן „שדה שמן“) ושחוזי חכירה אחרים שניתנו על יתר חלקיו בהתאם לפקודה עומדים בתקפם, ואם סבור המפקח שכדי להבטיח תפוקת פטרוליאום מקסימלית וכדי למנוע התחרות שלא לצורך בפעולות הקדיחה, מחייבת טובת עניני פלשתינה (א"י) ששדה השמן ינהל ויפותח כיחידה אחת מתוך שתוף פעולה ע"י כל האנשים, לרבות החוכר, שחוזי החכירה שלהם מקיפים או כוללים אותו שדה שמן או חלק ממנו, תחולנה ההוראות דלקמן:—

(1) משנדרש החוכר בהודעה בכתב ע"י המפקח, להשתתף עם אנשים אחרים שקבלו חווי חכירה על כל חלק או חלקים משדה השמן (הנקראים להלן „החוכרים האחרים“), כפי שיפורט באותה הודעה, בהכנת תכנית (הנקראת להלן „תכנית פתוח“) לשם עבודו ופיתוחו של שדה השמן, בתורת יחידה, ע"י החוכר והחוכרים האחרים בשותפות, וביחד עם יתר החוכרים יגיש אותה תכנית למפקח לשם אשור.

(2) אותה הודעה תכיל גם תאור — שיהא מסתמך על המפה — של השטח או השטחים שהמפקח דרוש לכוללם בתכנית הפתוח, והיא צריכה לציין במשך כמה זמן דרוש להגיש אותה תכנית למפקח לאשור.

(3) אם לא הוגשה תכנית פתוח למפקח בתוך אותה תקופה, או אם לא נתאשרה ע"י המפקח תכנית פתוח שהוגשה בהתאם להוראותיה הקודמות של תקנה זו, יכין המפקח בעצמו תכנית פתוח שתהא צודקת וישרה כלפי החוכר ושאר החוכרים, ועל החוכר למלא ולקיים אחרי כל סעיפיה ותנאיה.

(4) אם יתנגד החוכר לכל תכנית פתוח כזאת שהוכנה ע"י המפקח, רשאי הוא, בתוך 28 יום מתאריך קבלו מאת המפקח הודעה בכתב על אותה תכנית, למסור את הענין למשפט בוררים בהתאם להוראות סעיף 37 מהפקודה. אף על פי שהיבא הענין למשפט בוררים כאמור לעיל, חייב החוכר להמנע, עד החלטתו של הבורר, מכל פעולה העלולה לדעת המפקח, שהחלטתו תהא החלטת גמר, להזיק לתכנית הפתוח.

23. בהתאם להוראות סעיף 11 מהפקודה, ובמצב של שעת חירום קשה, כפי שמוגדר שם, היא תוקף להוראות דלקמן, למרות כל דבר האמור בחוזה החכירה בנגוד לכך:—

(1) ממשלת פלשתינה (א"י) (הנקראת להלן „הממשלה“) תהא לה זכות בכורה בקניית כל השמן הגס שהושג ע"י החוכר בתוקף חוזה החכירה שלו ושל תוצרתו, ותהא רשאית לדרוש מאת החוכר לייצר, בגדר יכולת הזקוק שלו בפלשתינה (א"י), דלק שמן שיהא מתאים לפירוטים שהודע עליהם בזמנם, בתנאי שהשמן הפלשתינאי (א"י) יהא מסוג מתאים ובעל איכות מתאימה לצורך זה.

(2) החוכר ישתמש בכל המאמצים האפשריים, כדי להגדיל, עד כמה שאפשר, את הספקת השמן ותוצרתו לממשלה כדי הכמות הנדרשת על ידה, עד כמה שיוכל להגדיל את ההספקה בהקלות הקיימות.

(3) על החוכר לעשות בכל המהירות האפשרית את כל אשר לאל ידו לעשות כדי להמציא את כל השמן וכל תוצרתו שנקנו ע"י הממשלה עפ"י זכות קנייתה הנ"ל, בכמויות, בזמן ובאופן הנדרשים ע"י הממשלה, למקום מסירה נוח או למקום החסנה בפלשתינה (א"י) שייקבע ע"י הממשלה. במקרה שספינה המובילה כל שמן כזה או תוצרתו בשם הממשלה נתעכבה או נתאחרה בנמל הטעינה, ישלם החוכר את הסכום המגיע בעד האחור בהתאם לתנאי חוזה שכירות הספינה או את מחיר הטעינה שהוסכם עליו לכתחילה עם החוכר, חוץ אם חל העכוב בשל סבות שאין לחוכר שליטה עליהם. כל מחלוקת בשאלה, אם חל העכוב בשל סבות שאין לחוכר שליטה עליהן, תיושב ע"י הסכם בין הממשלה והחוכר או, בהעדר הסכם שכזה — ע"י משפט בוררים בהתאם להוראות סעיף 37 מהפקודה.

(4) המחיר שתשלם הממשלה בעד כל השמן או בעד תוצרת הזיקוק או העיבוד של השמן שנטלה הממשלה עפ"י זכות קנייה היא — או

(א) כמפורש בהסכם מיוחד; או

(ב) אם לא נערך הסכם כזה, — מחיר הוגן באותה שעה במקום המסירה כפי שייקבע ע"י הסכם בין הממשלה והחוכר, או — באין הסכם כזה — ע"י בוררות בהתאם להוראות סעיף 37 מהפקודה.

כדי לסייע לחישוב מחיר הוגן במקום המסירה, חייב החוכר, אם נדרש בכך, למסור לממשלה, בתורת ידיעות חשאיות, פרטים על הכמויות, המינים והמחירים של שמן פלשתינאי (א"י) או מוצריו שנמכרו ללקוחות אחרים, ועל חוזים לשכירות ספינות או חוזים להובלה שהוא חתם עליהם, ועליו להראות לממשלה העתקות מקוריות או מקוימות של חוזים או חוזי שכירות שהוא חתם עליהם למכירת אותו שמן או אותם מוצרים.

(5) הממשלה תהא רשאית לקבל לפיקוחה את המפעל, המיסדר והבנינים של החוכר בפלשתינה (א"י), ובמקרה זה על החוכר למלא אחר כל ההוראות שתנתנה ע"י הממשלה או בשמה ולציית להן. לחוכר ישולמו פיצויים בעד כל הפסד או נזק שאפשר להוכיח כי נגרם לחוכר עקב שימושה של הממשלה בסמכויות שנמסרו לה בפסקת-משנה זו. כל פיצויים אלה ייקבעו ע"י הסכם בין הממשלה והחוכר, או, באין הסכם כזה — ע"י בוררות בהתאם להוראות סעיף 37 מהפקודה.

24. אם נתעוררו חילוקי דעות בין המפקח או ממשלת פלשתינה (א"י) מצד אחד ובין החוכר מצד שני, בנוגע לפירושו של איזה סעיף מחוזה החכירה או בנוגע לכל דבר הנובע ממנו או הכרוך בו, ולא נקבע מפורש בחוזה החכירה או בהוראה מהוראות הפקודה או בתקנות שהותקנו על פיה כי ענין זה יוחלט ע"י הנציב העליון או ע"י המפקח או כי יוחלט בכל דרך אחרת — מביאין את ענין חילוקי הדעות לבוררות בהתאם להוראות סעיף 37 מהפקודה.

חלק ד.

זכויות מים.

25. לא תהא לשום אדם, בתוקף כל רשיון או חוזה-חכירה שניתן עפ"י פקודה זו, כל זכות-בעלים בכל נהר, פלג, אגם, אמת-מים או ערוץ הגובלים עם כל שטח שעל פני הקרקע הנכלל באותו רשיון או חוזה-חכירה או העוברים דרכו, ואסור לו להטות את מימיהם.

26. כל שהוא בעל רשיון לחפוש שמן או חוזה-חכירה לכרית שמן הדורש להשתמש במים לצורך חפוש שמן או כריתו או לצרכים הקשורים לכך במישרין, עליו להגיש למפקח בקשה בצורה הקבועה בדבר מתן זכות מים, אלא אם כן המים מתקבלים ממקורות שמתחת לקרקע עפ"י הוראות התקנה 18 (ב) ואין השמוש בהם פוגע בכמות המים בכל נהר, פלג, אגם, אמת-מים, ערוץ, בור-מים, או באר.

27. בקשה בדבר מתן זכות מים תוגש בכתב למפקח וצריך לציין בה את הפרטים דלקמן:—

(א) שמו של המבקש וכתבתו בפלשתינה (א"י);

(ב) אם פונה המבקש בשמו או בשם זולתו; במקרה הראשון — יש ליתן פרטים מספיקים המאפשרים לזהות את רשיונו או את חוזה-החכירה שלו; במקרה השני — יש לציין את שמות האנשים שבשמן הוגשה הבקשה ולהמציא פרטים מספיקים המאפשרים את קביעת זהות רשיונם או חוזה-החכירה שלהם;

(ג) טיב הזכות שמבקשים, כלומר איזו מהזכויות המסומנות בתקנה 33 מבוקשת;

(ד) המטרה שלשמה מבקשים את הזכות;

(ה) מדת הזכות המבוקשת;

(ו) הנהר, הפלג, האגם, אמת-המים, הערוץ, בור המים, או הבאר שיפגעו וכן מקום פגיעתם ואופן פגיעתם; ואם מבקשים זכויות המסומנות ב-(ג) ר(ד) מאותה תקנה — טיב העבודה שאומרים לבצעה וסימון מקומה וכיוצא;

(ז) אם ידוע לו למבקש כי נפגעו איזו זכויות פרטיות, ובמקרה שנפגעו — שמו וכתבתו של בעל אותן הזכויות, ואם נתקבלה הסכמתו. הפרטים האמורים יאושרו ע"י המבקש כנכונים לפי מיטב ידיעותיו ואמונתו ויחתמו על ידו.

28. המספק יצוה לפרסם בעתון הרשמי מודעה האומרת כי נתקבלה בקשה בדבר מתן זכות מים, מקומה של הזכות, מדתה וטיבה, והאומרת כי זכות זו יכולה להתן בתוך חודש מתאריך פרסום המודעה, חוץ אם תוגש למפקח התנגדות לכך, ועליו לדאוג לשליחת העתקה מהמודעה הנ"ל לכל אדם הסבור כי זכויותיו הפרטיות נפגעו.

יש לפרסם
בעתון הרשמי
מודעה על הבקשה.

29.—(1) התנגדות למתן זכות מים תוגש בכתב למפקח ותחתם ע"י המתנגד ותפרש את טובת ההנאה של המתנגד שנפגעה ואת טעמי התנגדותו. על המתנגד לציין כתובת שעל פיה תשלחנה אליו כל ההודעות בנוגע להתנגדותו.

התנגדות ושמיעה
ההתנגדות.

(2) לכשהוגשה התנגדות, יקבע המפקח יום לשמיעתה — בתאריך ובמקום אשר יועיד — בין בעצמו ובין ע"י אדם שימנהו; והמבקש, מגישי ההתנגדות וכל פקידים מפקידי ממשלת פלשתינה (א"י) רשאים להשמיע את טענותיהם.

(3) יש לנהל רשימות מן המשפט, והאיש הדין בהתנגדות תהא לו הסמכות, בהתחשב עם הוראות כל חוק או פקודה הנוהגים באותה שעה, (א) ליתן את זכות המים כמבוקש, או (ב) להפחית את מדת הזכות במים או לשנות את טיבה כמבוקש, או (ג) ליתן את זכות המים כמבוקש בתנאי כי המבקש ישלם בכל מקרה למתנגד או למתנגדים אותם פיצויים שיחשבו למתאימים; או (ד) לסרב ליתן את זכות המים לכשהוא סבור כי אין צורך בזכות זו לצרכי מפעל כרית השמן או כי ישנם טעמים צבוריים חשובים הדורשים כי זכות המים לא תנתן.

30. בכל המקרים יוגש הערעור על החלטתו של האיש הדין בהתנגדות לבית-המשפט העליון כאילו היה זה ערעור על החלטתו של בית-משפט מחוזי.

ערעור לבית-משפט
לערעורים על
החלטת האנשים
הממונים.

31. לא תנתן זכות מים לתקופה שתהא גדולה ממותר תקופת הרשיון או חוזה החכירה שבידי האדם שזכות המים ניתנה לו או לשמו; ואולם, אם חודש הרשיון או חוזה-החכירה, יחודשו ממילא גם אותה זכות המים ותנאיה לתקופת החידוש של אותו רשיון או חוזה חכירה, על תנאי שישולמו פיצויים נוספים ככל אשר יקבע המפקח. אם פקעה זכותו של רשיון או חוזה-חכירה או אם הוחזר מסתיים עמו גם תקפה של כל זכות מים שניתנה בקשר עם כך.

תקופת הזכות במים.

32.—(1) אם סבור המפקח כי לא השתמש בזכות מים במדה מספקת או כי השתמשו בה שלא כהוגן, רשאי הוא לצוות לשלוח לבעל זכות המים מודעה בצורה הקבועה המזמינה אותו ליתן טעם מדוע לא תנטל ממנו הזכות במים.

הפקעה זכות
במים.

(2) את הטעם צריך להראות בפני המפקח או בפני אדם שנתמנה ע"י המפקח במקום ובזמן שקבע, ובמקרה זה ינהגו לפי אותה הפרוצדורה הנוהגת לגבי בירור ההתנגדות למתן זכות במים.

(3) ערעור על החלטתו של האדם המברר את הטעם, יוגש בפני בית-המשפט העליון.

הזכויות שמקנה
מתוהזכות.

33. זכות מים תוכל להקנות את הזכויות דלקמן, כלן או מקצתן, בהתחשב עם הוראות כל פקודה או חוק הקובעים הוראות בנידון הדברים המפורטים למטה, ובמתן הזכות יפורט טיב הזכות או הזכויות שהוקנו:—

(א) הזכות לשאוב מים — במדה שנקבעה בזכות המים — מכל נהר, פלג, אגם, אמת־מים, ערוץ, בור מים או באר;

(ב) הזכות להפריע — ע"י סכר או הטיית הזרם — בעד זרימתם הטבעית או הרגילה של מים בכל נהר, פלג, אמת־מים או ערוץ;

(ג) הזכות לקדוח קדיחות או להעביר צנורות לשם העברתם של מים מכל נהר, פלג, אגם, אמת־מים או ערוץ;

(ד) הזכות לקדוח לשם קבלת מים, בהתאם לאותן הוראות שתקבענה לשם הגנה על זכויותיו של כל בעל שטח או מחזיק בו.

תוספת

לתקנות כרית שמן.

חלק א'

מסים.

מ"ל טונס

1. מתן רשיון לחפוש שמן, לחדושו או להחזרתו 5.000
2. המס השנתי שישלם בעל הרשיון לחפוש שמן בעד ק"מ מרובע או חלק הימנו 0.375
3. המס השנתי שישלם בעל רשיון מחודש לחפוש שמן בעד ק"מ מרובע או חלק הימנו 0.750
4. מתן חוזה־חכירה לכרית שמן או החזרתו 25.000
5. מתן זכות מים, חדושה, החזרתה או הרחבתה 10.000
6. מס בעד בקשה לרשיון לחפוש שמן או לחוזה־חכירה לכרית שמן, ומס זה יוחרם אם חזר בו המבקש מבקשתו ויוחזר אם נדחתה הבקשה או יוקפוהו לחשבון התשלום או התשלום החלקי של המסים שיש לשלם, אם נתאשרה הבקשה 5.000
7. רשום כל מסמך (פרט לרשיון לחפוש שמן או לחוזה־חכירה לכרית־שמן) 0.500
8. בעד חפוש בפנסק על כל שעה או חלק הימנה 0.250
9. בעד העתקה של כל מסמך רשום או בעד תמצית הימנו, לכל מאה מלים 0.100

חלק ב.

דמי־חכירה קצובים.

במשך תקופת החכירה יש לשלם דמי־חכירה קצובים, לפי הטבלא דלקמן, בעד השטח המקסימלי הנמצא ברשות החוכר לפי כל חוזה־חכירה שניתן עפ"י פקודה זו:—

- במשך שנת־החכירה הראשונה — בשעור של 200 מיל להקטאר בשנה.
 - במשך שנת־החכירה השניה — בשעור של 250 מיל להקטאר בשנה.
 - במשך שנת־החכירה השלישית — בשעור של 300 מיל להקטאר בשנה.
 - במשך שנת־החכירה הרביעית — בשעור של 350 מיל להקטאר בשנה.
 - במשך שנת־החכירה החמישית — בשעור של 400 מיל להקטאר בשנה.
 - במשך שנת־החכירה הששית — בשעור של 455 מיל להקטאר בשנה.
 - במשך שנת־החכירה השביעית — בשעור של 515 מיל להקטאר בשנה.
 - במשך שנת־החכירה השמינית — בשעור של 580 מיל להקטאר בשנה.
 - במשך שנת־החכירה התשיעית — בשעור של 650 מיל להקטאר בשנה.
- במשך שנת־החכירה העשירית ובשנות החכירה שלאחריה — בשעור של 750 מיל להקטאר בשנה.

חלק ג.

דמי־זכות.

1. אלה יהיו דמי הזכות שהחוכר חייב לשלם בעד חוזה־חכירה לכרית שמן:— כסום דמי־הזכות.

(א) בעד שמן גס שהחוכר מקבלו לתוך גיגיות־החסנה בשדה או לתוך אוצרות־שמן — לא פחות מ־125 מיל לכל טון ולא יותר מ־300 מיל לכל טון; דמי זכות בעד שמן גס ישולמו רק בעד הכמות ניטו של שמן נקי שנתקבל מן המכרה, ואין מביאין בחשבון זה את המים ושאר חמרים זרים.

(ב) בעד ספירט מופק מתוך פטרוליאום יסודי — לא פחות מ־0.5 מיל לכל גלון אימפריאלי ולא יותר מ־8 מיל לכל גלון אימפריאלי,

(ג) בעד גז טבעי — 8 מיל לכל 1,000 מטרים מעוקבים שנמכרו ע"י החוכר שיחושבו לפי לחץ אבסולוטי של אטמוספירה אחת ובטמפרטורה של 15 מעלות צלסיוס.

2. מקום שדמי־הזכות שמשלמין בעד שמן גס, ספירט מופק מתוך פטרוליאום יסודי וגז טבעי באיזו שנה בעד כל חוזה־חכירה לכרית שמן עולים על דמי החכירה הקצובים שצריך לשלם באותה שנה בעד אותו חוזה, מפסיקין לשלם את דמי החכירה הקצובים בעד אותו חוזה חכירה.

אין משלמין דמי שכירות קצובים, אִם־דמי הזכות מרובים מהם.

אין משלמין
דמי־זכות בעד
שמן וכו', המשמשים
לפעולות הנעשות
עפ"י חוזה־החכירה.

בקורת דמי
הזכות שתקופה
לחקופה.

3. אין משלמין דמי־זכות בעד כל שמן, ספירט מופק מתוך פטרוליאום יסודי או גז טבעי המשמשים לחוכר לצורך פעולות קדיחה או ייצור או לצורך שאיבת השמן והעלאתו למחסן השדה או למזקקות.

4. יכול הנציב העליון או החוכר, לאחר מתן הודעה בכתב לא יאחר משלושה חדשים לפני תום השנה העשירית מהתחלת תקפו של חוזה־החכירה, לבקש את הצד השני להסכים, החל מאותו תאריך, לבקורת אותם שעורי דמי הזכות שנקבעו בזה, להביא בחשבון כל שנוי ניכר שחל במחירים הממוצעים של אקספורט גזולין ושמן־דלק בכמויות מטען ממפרץ ארצות־הברית במשך שלוש השנים האחרונות של התקופה בהשואה אל מחירי האקספורט הממוצעים שהיו נוהגין במשך שלוש השנים הראשונות של התקופה. כיוצא בזה יכול כל צד לבקש באותו האופן לערוך בקורת של שעורי דמי־הזכות כעבור כל עשר שנים לאחר מכן, להביא בחשבון כל שנויים ניכרים שחלו במחירים הממוצעים של אקספורט גזולין ושמן־דלק בכמויות־מטען ממפרץ ארצות־הברית במשך שלוש השנים שקדמו לתאריך שמבקשים להתחיל בו את הבקורת, לעומת מחירי האקספורט הממוצעים שהיו נוהגים במשך שלוש השנים שקדמו לתאריך הבקורת האחרונה שנערכה בהתאם לפסקא זו, או מקום שלא נערכה לפני־כן בקורת בתאריך אשר מבקשים להתחיל בו את הבקורת, לעומת מחירי האקספורט הממוצעים שנהגו במשך שלוש השנים הראשונות של התקופה: בתנאי שלצורך בקורת שעור דמי הזכות שיש לשלם עפ"י פסקא זו, הרי במקום מחירי האקספורט הממוצעים של גזולין ושמן־דלק בכמויות מטען, כמוזכר בפסקא זו, מותר לנקוט במשך תקופת החוזה במחירים ממוצעים אחרים, ככל אשר יוסכם בין הנציב העליון והחוכר. בקורת דמי הזכות בהתאם לפסקא זו תעשה ע"י הסכם בין הנציב העליון ובין החוכר או, באין הסכם, כפי שיוחלט ע"י בוררות בהתאם לסעיף 32 מהפקודה, ולעולם בתנאי כי שעור דמי הזכות שיש לשלם בעד שמן גס לא יהא פחות מ־125 מיל הטון, ולא יותר מ־300 מיל הטון, וכי דמי הזכות שיש לשלם בעד ספירט מופק מתוך פטרוליאום יסודי לא יהיו פחותים מחצי מיל לכל גלון קיסרי ולא יהיו יתרים על 8 מיל לכל גלון קיסרי.

הרולד מק־מיכאל
נציב עליון.

30 ביוני, 1938.